

Obytná ulica

Bezpečné, priateľské a udržateľné susedstvo.

Kľúčové slová:

obytná zóna, susedstvo, dizajn ulíc, dopravná bezpečnosť, zeleň, prístupnosť, spoločenské vzťahy

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:

Táto aktivita podnecuje žiakov, aby sa na obytnú ulicu pozerali ako na viac než len radu domov. Ich úlohou bude navrhnuť živú a ekologickú ulicu, kde ľudia môžu bývať, chodiť pešo, hrať sa, stretávať a cítiť sa bezpečne.

Prostredníctvom tejto aktivity budú žiaci skúmať, ako mestské priestory ovplyvňujú každodenný život, ako znížiť dominanciu automobilov a ako vytvoriť inkluzívne, zelené a ľuďom prispôsobené susedstvá.

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávanie príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO kocky rôznych tvarov
- recyklované materiály: kartón, vrchnáky, látky, papierové rolky
- prírodné materiály: vetvičky, mach, kamienky, suché listy
- farebný papier, nožnice, lepidlo, fixky
- vytlačené symboly: dopravné značky, cyklotrasy, priechody pre chodcov
- veľká kartónová podložka

Poznámka: Povzbudzujte žiakov, aby kreatívnym spôsobom využívali dostupné materiály. Ak LEGO nie je k dispozícii, môžu svoje nápady realizovať kresbou a ručne vyrábanými modelmi.

Úvod:

Spýtajte sa žiakov:

- Čo robí ulicu príjemnou na bývanie?
- Aké problémy sa môžu na niektorých uliciach vyskytnúť? (príliš veľa áut, hluk, žiadne stromy...)
- Čo by ulicu urobilo bezpečnejšou pre deti a lepšou pre planétu?

Vysvetlite, že ich úlohou je navrhnuť obytnú ulicu, kde:

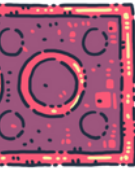
- sa ľudia každého veku cítia bezpečne a vítaní,
- príroda a ľudia majú prednosť pred autami,
- sa nachádzajú miesta na stretávanie, oddych a hru,
- sú začlenené zelené prvky a ekologická mobilita.

Postup:

Prípravná fáza

v skupinách žiaci:

- rozhodnú, aké typy domov sa na ich ulici nachádzajú (bytovky, rodinné domy, zmiešané),
- naplánujú rozloženie (chodníky, priechody, stromy, lavičky, cyklotrasy, bezpečné zóny, záhrady, nádvoria, zelené zóny),
- vyberú verejné prvky, ktoré chcú zahrnúť: poštová schránka, kompostér, ihrisko, informačná tabuľa,
- premýšľajú o tom, ako sa ľudia po ulici pohybujú a ako sa stretávajú.

Konštruovanie

Žiaci postavia model ulice na veľkej kartónovej podložke. Môžu zahrnúť:

- chodníky, priechody, cyklotrasy,
- parkovacie miesta alebo zóny bez áut,
- domy a spoločné predzáhradky,
- komunitné prvky (lavička, oznamovacia tabuľa, vtáčia búdka),
- ekologické riešenia (dažďová záhrada, priepustný povrch, tieň od stromov).

Finalizácia

Žiaci pridávajú prvky podporujúce bezpečnosť, komunitu a prírodu:

- prvky spomaľujúce dopravu: zúžené jazdné pruhy, spomaľovače, značenie,
- priestory s tieňom, zeleňou a hracími prvkami,
- bezbariérové prvky (široké chodníky, znížené obrubníky),
- spoločné mini-priestory: knižná búdka, bylinková špirála, náradňovňa,
- stanovište na triedenie odpadu alebo komunitný kompost.

Pýtajte sa:

- „Môžu sa tu deti bezpečne hrať?“
- „Zvládol by tu prejsť niekto s kočíkom alebo vozíkom?“
- „Ako táto ulica znižuje znečistenie?“

Príbehy

Každá skupina vytvorí príbeh odohrávajúci sa na ich ulici. Príklady:

- Dieťa bezpečne ide na bicykli ku kamarátovi.
- Susedia sa stretávajú pod stromom na večerný rozhovor.
- Mačka odpočíva na vyhriatom prahu, zatiaľ čo deti kreslia kriedami.
- Okoloidúci zanechávajú odkaz na komunitnej tabuli.

Prezentácia

Každá skupina prezentuje svoj model:

- ako navrhli štruktúru ulice a prečo,
- čo robí ulicu bezpečnou, priateľskou a zelenou,
- čo tam ľudia robia a ako sa cítia.

Tipy:

Podporujte žiakov v tom, aby:

- zmenšovali priestor pre autá v prospech ľudí,
- mysleli na rôznorodých užívateľov: deti, seniorov, cyklistov, ľudí s obmedzeniami,
- vyvažovali stavby so zeleňou.

Pýtajte sa:

- „Chceli by ste tu bývať?“
- „Čo by sa tu dialo v slnečné popoludnie?“

Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplnkové aktivity

- Urobte „audit ulice“ v okolí školy.
- Napíšte list starostovi s návrhmi na zlepšenie konkrétneho priestoru.
- Vytvorte plagáty propagujúce bezpečnú chôdzu a cyklistiku.

Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Spoločnosť (*život v susedstve, verejný priestor, spolupráca, mapy, osídlenie, orientácia v priestore*)

Matematika (*pomery, priestorové myslenie, využitie plochy*)

Umenie (*dizajn, kreativita, stavba modelov*)

Jazyk (*rozprávanie príbehov, diskusia, prezentačné zručnosti*)

Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 3:** Kvalita zdravia a života: žiaci vytvárajú zdravé a bezpečné vonkajšie prostredie.
- **SDG 11:** Udržateľné mestá a komunity: žiaci navrhujú inkluzívnu a zelenú verejnú infraštruktúru.
- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba: aktivita zahŕňa tému recyklácie a komunitného kompostovania.
- **SDG 13:** Opatrenia v oblasti klímy: obmedzenie automobilovej dopravy, ekologická mobilita.
- **SDG 15:** Život na pevnine: podpora biodiverzity pomocou výsadby zelených prvkov pre živočíchy.